

Versiune anonimată

Traducere

C-30/20 - 1

Cauza C-30/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

22 ianuarie 2020

Instanța de trimitere:

Juzgado de lo Mercantil [n.º 2] de Madrid (Spania)

Data deciziei de trimitere:

23 decembrie 2019

Reclamant:

RH

Pârâte:

AB Volvo

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH

Volvo Lastvagnar AB

Volvo Group España, S. A.

**JUZGADO DE LO MERCANTIL N.º 02 DE MADRID [Tribunalul
Comercial nr. 2 din Madrid]**

[*omissis*] [Identificarea procedurii și a părților]

ORDONANȚĂ

[*omissis*] Madrid

[*omissis*] 23 decembrie 2019

SITUAȚIA DE FAPT

RO

ÎN PRIMUL RÂND. Procedura judiciară în cadrul căreia se formulează prezenta cerere de decizie preliminară este o procedură civilă de drept comun, inițiată ca urmare a unei acțiuni în obligarea la plată pentru repararea prejudiciului cauzat reclamantului, RH. Prejudiciul respectiv a fost cauzat de anumite practici anticoncurențiale care au fost deja sancționate și care rezultă, astfel cum susține reclamantul, dintr-o serie de coluziuni grave realizate de societățile pârâte, care fac parte din grupul VOLVO.

Reclamantul exercită o acțiune *follow on* [acțiune în repararea prejudiciului rezultat din încălcarea normelor de concurență constatată de autoritățile din domeniul concurenței], întemeiată pe Decizia Comisiei din 19 iulie 2016 (cauza AT, nr. 39824, publicată în JOUE din 6 aprilie 2017), [*omissis*]. În aceasta sunt sancționați principalii producători de camioane de pe piața Uniunii Europene pentru un cartel care a funcționat între ianuarie 1997 și ianuarie 2011, în cadrul căruia, astfel cum arată Comisia, întreprinderile sancționate [OR 2] au avut un comportament incompatibil cu articolul [101] din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Încălcarea a constat, astfel cum susține reclamantul, în participarea la acorduri coluzive privind fixarea prețurilor și majorarea acestora, precum și calendarul și repercutarea costurilor pentru introducerea de tehnologii de emisii în cazul camioanelor medii și grele, impusă de standardele EURO 3-6.

Printre societățile care au participat la cartel figurau și pârătele: AB VOLVO, VOLVO LASTVAGNAR AB și VOLVO GROUP TRUCKS CENTRAL EUROPE GMBH. În plus, este acționată în justiție filiala spaniolă a grupului, VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A.

Reclamantul menționează sediile sociale ale celor patru pârâte, dintre care trei (primele trei, societăți-mamă ale filialei spaniole) au sediul în alte state membre ale Uniunii Europene:

AB Volvo, [*omissis*] Göteborg, Suedia.

Volvo Lastvagnar AB, [*omissis*] Göteborg, Suedia.

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, [*omissis*] Ismaning, Germania.

Societatea spaniolă pârâtă are sediul social în Madrid, [*omissis*].

ÎN AL DOILEA RÂND. Toate pârătele au participat la procedură și au invocat, în conformitate cu [*omissis*] Codul de procedură civilă spaniol (LEC), necompetența – sau excepția de necompetență – a instanței internaționale (filiala spaniolă invocă de asemenea o excepție de necompetență obiectivă cu privire la una dintre cererile reclamantului).

În opinia grupului VOLVO, instanța spaniolă nu are competență internațională pentru a soluționa acțiunea, și, în acest sens, invocă articolul 7 punctul 2 [OR 3] din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea

hotărârilor în materie civilă și comercială. Conform acestei dispoziții [ex-articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001), „[o] persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru: [...] în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”.

VOLVO consideră că expresia „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă” este o noțiune a dreptului Uniunii care a fost interpretată de Curte și, potrivit jurisprudenței sale, prin intermediul acesteia se face referire, astfel cum susțin pârâtele, la locul unde s-a produs evenimentul cauzator (în prezenta cauză, locul în care s-a înființat cartelul camioanelor), care nu poate fi identificat în niciun caz cu locul în care se află domiciliul reclamantului: VOLVO susține că este clar că respectivul cartel a fost înființat în afara Spaniei, în alte state membre ale Uniunii Europene, ceea ce determină necompetența instanței spaniole [omissis].

ÎN AL TREILEA RÂND. [omissis] se ridică o problemă importantă cu privire la interpretarea corespunzătoare, în conformitate cu dreptul Uniunii, a articolului 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Factorii care trebuie luați în considerare în vederea soluționării problemei în discuție în prezenta cauză sunt următorii:

1. Jurisprudența CJUE cu privire la dispoziția respectivă este deja constantă atunci când stabilește că „[a]rticolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că, atunci când se solicită în justiție daune interese unor pârâți cu sediul în diferite state membre ca urmare a unei încălcări unice și continue la care pârâții au participat în mai multe state membre la date și în locuri diferite, această încălcare a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European fiind constatată de [OR 4] Comisia Europeană, fapta prejudiciabilă s-a produs în privința fiecărei pretinse victime, luată în considerare în mod individual, fiecare dintre acestea putând, în temeiul respectivului articol 5 punctul 3, să aleagă să introducă propria acțiune fie în fața instanței de la locul unde a fost încheiată în mod definitiv înțelegerea în cauză sau, după caz, de la locul unde a fost încheiat un acord specific și identificabil ca reprezentând, singur, evenimentul cauzator al prejudiciului pretins, fie în fața instanței de la locul unde se află propriul sediul social”.

Astfel a statuat Curtea în [omissis] Hotărârea din 21 mai 2015 (C-352/13, cauza CDC Hydrogen Peroxide, [punctul 56]). Cu alte cuvinte, chiar dacă este evident că evenimentul cauzator în cazul cartelului de camioane a avut loc în afara Spaniei, din articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 și din jurisprudența Curții rezultă că prejudiciul s-a produs în Spania și că, prin urmare, este posibilă acționarea în justiție a VOLVO pe teritoriul spaniol, luând în considerare locul unde se află sediul social al persoanei prejudiciate. Astfel, în Hotărârea CDC Hydrogen, Curtea reține următoarele cu privire la actualul articol 7 punctul 2:

„52 Din jurisprudența Curții reiese că locul materializării prejudiciului este acela în care prejudiciul invocat se manifestă în mod concret (a se vedea Hotărârea Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, punctul 27). În ceea ce privește prejudiciul care constă în costuri suplimentare plătite ca urmare a unui preț ridicat în mod artificial, precum cel al peroxidului de hidrogen care a făcut obiectul înțelegerii în discuție în litigiul principal, acest loc nu este identificabil decât pentru fiecare pretinsă victimă luată în considerare în mod individual și se va afla, în principiu, la sediul social al acesteia.

53 Locul respectiv prezintă toate garanțiile în vederea organizării utile a unui eventual proces, dat fiind că examinarea unei cereri de reparare a unui pretins prejudiciu cauzat unei anumite întreprinderi de o înțelegere ilicită care a fost deja constatată printr-o decizie obligatorie de Comisie depinde în principal de elementele proprii situației întreprinderii respective. În aceste împrejurări, instanța de la locul în care întreprinderea are sediul social este în mod evident cea mai în măsură să judece o astfel de cerere. **[OR 5]**

Ulterior, într-o cauză identică din Ungaria, care avea ca obiect o cerere împotriva DAF, Curtea, făcând referire în special la cartelul camioanelor sancționat de Comisie în Decizia din iulie 2016, menționată mai sus, pe care se întemeiază acțiunea formulată în prezenta procedură, a confirmat în Hotărârea din 29 iulie 2019 (C-451/18, Tibor-trans) (punctul 33) că „atunci când piața afectată de comportamentul anticoncurențial se găsește în statul membru pe teritoriul căruia se pretinde că a avut loc prejudiciul invocat, este necesar să se considere că locul materializării prejudiciului, în scopul aplicării articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, se găsește în acest stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iulie 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, punctul 40)”.

2. Cu toate acestea, în vederea aplicării considerațiilor anterioare, trebuie să se determine în primul rând dacă jurisprudența respectivă se referă la competența internațională a instanțelor din statul membru în care s-a produs prejudiciul sau dacă aceasta stabilește, în plus, în mod direct, competența teritorială internă pe teritoriul acestui stat membru al Uniunii. Cu alte cuvinte, trebuie să se stabilească dacă articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 este o dispoziție strictă privind competența internațională sau dacă este vorba despre o dispoziție dublă sau mixtă care se aplică și ca normă de competență teritorială internă.

Această îndoială nu poate fi soluționată cu ajutorul jurisprudenței naționale și comunitare pronunțate până la momentul respectiv.

3. În ceea ce o privește pe prima, Tribunal Supremo [Curtea Supremă] din Spania (hotărârea Camerei întâi din 26 februarie 2019, reiterată ulterior în repetate rânduri, de exemplu în cele mai recente din 8 și 15 octombrie 2019) a confirmat, astfel, că articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 permite considerarea instanței spaniole drept instanță competentă, însă a decis să respingă

aplicarea dispoziției menționate ca normă directă de competență teritorială națională fără să se analizeze cele reținute de Curte cu privire la aceasta, astfel încât analiza respectivă nu este disponibilă în primă instanță. [OR 6]

4. Prin urmare, în ceea ce o privește pe a doua, rezultă că, astfel, Curtea a stabilit jurisprudența în acest sens în materia răspunderii contractuale, și se ridică problema dacă articolul 7 trebuie interpretat în mod identic atunci când este vorba despre răspunderea extracontractuală. Prin Hotărârea Curții din 3 mai 2007 (C-386/05, Color Drack GmbH) a fost soluționată o cauză care avea ca obiect un contract de vânzare de mărfuri între Austria și Germania și în care se solicita Curții să stabilească dacă articolul 5 punctul 1 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – actualul articol 7 punctul 1 litera (b) din Regulamentul nr. 1215/2012 – trebuie interpretat în sensul că un vânzător de mărfuri domiciliat într-un stat membru poate fi acționat în justiție de către cumpărător, prin exercitarea unei acțiuni în executarea unui contract care permitea livrări parțiale în diverse locuri din statul de executare, în fața unei instanțe din unul dintre locurile respective, aleasă de cumpărător. Răspunsul Curții a fost afirmativ și, în acest sens, a reținut următoarele:

„În ceea ce privește articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001, care determină atât competența internațională, cât și competența teritorială, această prevedere vizează unificarea normelor de conflict de competență judiciară și, în consecință, desemnarea în mod direct a instanței competente, fără a se recurge la reglementările interne ale statelor membre.”
[punctul 30]

Această regulă a fost aplicată ulterior în Hotărârea Curții din 9 iulie 2009 (C-204/08, Peter Rehder), într-o cauză care avea de asemenea ca obiect o acțiune contractuală, referitoare la prestarea de servicii (transport aerian de pasageri).

5. Cu toate că *a priori* s-ar putea considera că logica interpretării este identică, nu am putut identifica o hotărâre similară a Curții cu privire la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care, după cum s-a observat, se referă la o răspundere diferită, și anume răspunderea extracontractuală. Prin urmare, nu există posibilitatea de a aplica jurisprudența privind „acte clair” și nici cea privind „acte éclairé” (stabilită de asemenea prin Hotărârea Curții din 6 octombrie 1982, cauza C-283/81, *Cilfit*). [OR 7]

6. Necesitatea de a clarifica această îndoială este evidentă: dacă articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 este doar o dispoziție cu aplicare internațională, care, în prezenta cauză, face trimitere la instanța spaniolă, dar care nu este aplicabilă la nivel național pentru a stabili de asemenea competența teritorială, trebuie să se aplice jurisprudența națională menționată, potrivit căreia, în lipsa unei norme speciale pentru determinarea competenței teritoriale în acțiunile de drept privat în domeniul concurenței, forul față de care reglementarea acestor acțiuni prezintă cea mai pronunțată legătură este cel al concurenței nelocale, prevăzut la articolul 52 alineatul 1 punctul 12.º din LEC, și, prin urmare,

trebuie sesizată instanța din locul în care s-a achiziționat vehiculul sau în care s-a încheiat contractul de leasing, acesta fiind locul unde se produce prejudiciul. Dimpotrivă, dacă se consideră că articolul 7 punctul 2 din regulamentul menționat este o dispoziție mixtă, internațională și, în plus, de competență teritorială internă, jurisprudența Curții ar face trimitere la forul de la sediul social al persoanei prejudiciate.

7. În prezenta cauză, achiziționarea a cinci vehicule (dintre care unul a fost cumpărat în leasing, care face obiectul acțiunii, a avut loc în toate cazuri în Córdoba [Spania]. Cu toate că domiciliul reclamantului se află de asemenea în Córdoba [Spania], părțile au participat la procedură, însă nu au contestat în niciun moment competența teritorială a instanței de trimitere, astfel încât trebuie să se considere că acestea intră în mod tacit sub jurisdicția forului din Madrid (articolul 56 din LEC).

Având în vedere toți acești factori, instanța de trimitere, care este competentă să soluționeze chestiunea în litigiu, consideră că se impune sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene [omissis] cu o cerere de decizie preliminară.

ÎN AL PATRULEA RÂND. Cu ocazia soluționării prezentei cauze [omissis], părțile din procedură [omissis] au formulat observații cu privire la oportunitatea formulării unei cereri de decizie preliminară.

ÎN AL CINCILEA RÂND. La 4 decembrie 2019, reclamantul a formulat întâmpinare, prin care și-a prezentat observațiile, [omissis]. **[OR 8]**

ARGUMENTE JURIDICE

ÎN PRIMUL RÂND. Cu privire la întrebarea preliminară

Articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (ex-articolele 234 CE și 177 CE) prevede:

„Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

- (a) *interpretarea tratatelor;*
- (b) *validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;*

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune.

În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea [...]”

Pentru a putea formula o cerere de decizie preliminară în fața Curții, este necesar [omissis] ca dreptul Uniunii să fie relevant în cauza concretă cu care este sesizată instanța națională competentă și ca acesta să fie aplicabil. Jurisprudența constantă a Curții stabilește cele două reguli fundamentale pe care se întemeiază comunitatea de drept a Uniunii Europene, și anume principiul aplicării directe a dreptului Uniunii în statele membre și principiul supremației acestuia asupra dreptului național (Hotărârea Van Gend en Loos, C-26/62, Hotărârea Costa/ENEL, C-6/64 și Hotărârea Simmenthal, C-106/77). **[OR 9]**

În plus, conform Hotărârii Curții din 20 octombrie 2011 (C-396/09, Interedil SRL), întrucât instanța națională a exercitat posibilitatea conferită acesteia prin articolul 267 al doilea paragraf TFUE, instanța amintită este obligată, în vederea soluționării acțiunii principale, să respecte interpretarea dispozițiilor în cauză dată de Curte și, dacă este cazul, este obligată să înlăture dezlegările instanței superioare în situația în care, având în vedere interpretarea menționată, consideră că acestea nu sunt conforme cu dreptul Uniunii.

În acest sens, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 4 bis alineatul 1 din [Ley Orgánica del Poder Judicial (Legea organică privind puterea judecătorească, denumită în continuare „LOPJ”)], „*Judecătorii și instanțele aplică dreptul Uniunii în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene*”.

[omissis] [considerații privind dreptul național]

ÎN AL DOILEA RÂND. Prezenta instanță este competentă să soluționeze chestiunile cu care este sesizată de părți referitoare la competența internațională și, în cazul admiterii celei dintâi, la competența teritorială.

Conform articolului 21 din LOPJ, „*[i]nstanțele civile spaniole sunt competente să soluționeze cererile formulate pe teritoriul spaniol în conformitate cu dispozițiile din tratatele și convențiile internaționale la care Spania este parte, cu normele Uniunii Europene și cu legile spaniole*”. Potrivit articolului 22d din LOPJ, „*de asemenea, în cazul în care competența nu este stabilită expres sau tacit și chiar dacă pârâtul nu ar avea domiciliul în Spania, instanțele sunt competente: b) în materia obligațiilor extracontractuale, atunci când fapta prejudiciabilă s-a produs pe teritoriul spaniol*”. **[OR 10]**

Dispoziția de drept al Uniunii, care este prioritară și care se aplică în mod direct în Spania, a cărei interpretare ridică probleme [articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012] este direct aplicabilă în această procedură pentru soluționarea excepției de necompetență.

În temeiul considerațiilor anterioare,

DISPOZITIV

HOTĂRĂȘTE să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene, în conformitate cu articolul 267 TFUE, următoarea întrebare preliminară:

Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, atunci când prevede că o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru „[...] în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă”, trebuie interpretat în sensul că stabilește numai competența internațională a instanțelor din statul membru în care se află acel loc, astfel încât, pentru a stabili instanța națională competentă din punct de vedere teritorial din statul respectiv, se face trimitere la normele procedurale interne, sau trebuie interpretat ca fiind o normă mixtă care, prin urmare, stabilește în mod direct atât competența internațională, cât și competența teritorială națională, fără a fi necesar să se facă trimitere la reglementarea internă?

[*omissis*] [Formalități procedurale]